



Blodkärl



Ett bråck på stora kroppspulsådern innebär att en del av pulsådern vidgas. Det kan göra att kärlväggen försvagas. De flesta som får ett sådant bråck har inga besvär av det, men om bråcket brister är det livshotande eftersom du får stora inre blödningar. Du kan opereras i förebyggande syfte.

Stora kroppspulsådern leder blodet från hjärtat ut i kroppen. Bråck på stora pulsådern kan finnas i magen, i bröstkorgen eller på båda ställena. Det vanligaste är att bråcket sitter i magen.

Ett annat ord för bråck är aneurysm och om ådern utvidgas nere i magen kallas det bukaortaaneurysm. Aorta är ett annat ord för stora kroppspulsådern.



Stora kroppspulsådern är kroppens största pulsåder. Den leder blodet från hjärtat ut i kroppen. Stora kroppspulsådern kallas också för aorta.

Ett pulsåderbråck innebär att pulsådern är utvidgad minst en centimeter. Utvidgningen kan vara antingen rundad eller mer långsträckt och spolformad.

Du kan ha ett bråck på [kroppspulsådern](#) i magen utan att ha något besvär av det.

För det mesta kan du inte själv känna ett bråck. Men om bråcket växer ovanligt snabbt kan du kanske känna att det gör ont eller känns ömt. En del personer kan känna att det pulserar i magen.



Bråcket kan upptäckas av en läkare när hen undersöker din mage för att du har ont. Det kan dock vara svårt för läkaren att känna ett bråck med händerna.

Bråcket kan också upptäckas om du gör en [kroppsupptäckning](#), [röntgenundersökning](#) eller [ultraljudsundersökning](#).



Det är mycket viktigt att snabbt komma till ett sjukhus och bli opererad om bråcket brister. Det är livshotande eftersom du får inre blödningar.

Här är exempel på vanliga symtom vid ett brutet bråck:

- Det gör mycket ont i magen eller i nedre delen av ryggen
- Du kommer i ett chocktillstånd
- Du blir blek och kallsvettig
- Du får hög puls och lågt blodtryck.
- Blodtrycksfallet gör att du känner dig trött och yr och du kan svimma.

1 ' ⇒) " ⇒

Kontakta en [vårdcentral](#) om du tror att du har bråck på stora kroppspulsådern i magen. Vänta tills det blir vardag, om det är helg.

Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

3 ← ⇐

Ring 112 om du själv eller någon annan får symtom som skulle kunna bero på ett brustet bråck i stora kroppspulsådern.

® ← % ' % % (" ' ← % ' %

Det finns en hel del saker du kan göra för att minska risken för ett bråck på kroppspulsådern.

- [Sluta röka](#) helt. All rökning ökar risken för bråck.
- Ät [hälsosam mat](#).
- Ät frukt regelbundet.
- Minska i vikt om du har en [övervikt](#), särskilt om du har bukfetma.

% " %%)

För att veta säkert om det är ett bråck på stora kroppspulsådern i magen gör läkaren en [ultraljudsundersökning](#).

Med ultraljudsundersökningen syns det tydligt om du har ett bråck. Vid samma undersökning kan läkaren också mäta hur stort bråcket är och avgöra hur stor risk det är att bråcket brister.

* " ⇌ % ←% " %%) (" %

Alla män som är 65 år erbjuds regelbundet att undersöka stora kroppspulsådern med ultraljud. I vissa regioner undersöks även äldre män.

⊗ ' ← % % ' ⇐ " ←

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

% %)

Risken att ett bråck ska brista är oerhört liten om det kontrolleras regelbundet.

Du behöver undersökas regelbundet efter att bråcket upptäckts, även om läkaren bedömer att det inte är någon risk att bråcket brister. Du undersöks då med ultraljud eller röntgen

Hur ofta du behöver undersökas beror på hur stort bråcket är. De flesta bråck blir sakta större, med mellan en till fem millimeter per år.

← % ' (" ⇌ % ⇐

Du får ofta en remiss till en specialist om bråcket är större än fyra och en halv centimeter i diameter. Specialisten kan bedöma om bråcket behöver opereras.

Det är större risk att operera bråcket än att ha kvar ett litet bråck. Det kan därför dröja flera år innan du opereras.

Det kan skilja sig mellan män och kvinnor när du behöver opereras. För män ska bråcket ha blivit vidgat till fem och en halv centimeter på bredden. För kvinnor är gränsen ungefär fem centimeter. När bråcket har blivit så stort ökar risken att det ska brista.

←) ←% " %% (" ` ← %

Du undersöks noggrant med [datortomografi](#) eller [magnetkamera](#) innan operationen. Det görs för att läkaren ska kunna se hur bråcket ser ut och hur brett det är mer exakt.

Du kan få genomgå ännu fler undersökningar före operationen. Här är exempel på undersökningar du kan behöva genomgå.

- [EKG](#)
- [hjärt-lungröntgen](#)
- blodprov
- ultraljudsundersökning av hjärtat.

9 ←← " ` ←% ⇒ ` ` (" ` (← ` ← % %

Det är viktigt att helt undvika tobak en tid före och efter operationen. Det gör att såren läker snabbare och att blodcirkulationen och konditionen förbättras så att du fortare återhämtar dig.

Det bästa är att sluta röka helt, men om du inte klarar det så är det bra om du avstår från rökning helst åtta, men minst fyra veckor före operationen. Du bör också undvika att röka helst åtta, men minst fyra veckor efter operationen.

Prata med läkaren om du behöver [hjälp och stöd att sluta röka](#).

Undvik också att dricka alkohol fyra veckor före operationen och fyra veckor efter. Då minskar risken för komplikationer.

[Läs mer om rökfri och alkoholfri operation.](#)

← %% ⇔ `) ` ← %

Ett bråck i stora kroppspulsådern i magen kan opereras med två olika metoder.

Du kan opereras med en så kallad endovaskulär operation genom ett litet hål eller snitt i lumsken. Det är en mindre operation då du oftast bara behöver [lokalbedövning](#).

Du kan också opereras med en så kallad öppen operation där läkaren opererar genom en öppning i magen. Du blir sövd med [narkos](#) inför operationen.

Varje sjukhus som opererar patienter med bråck på stora kroppspulsådern måste kunna erbjuda båda metoderna.

Läkaren avgör vilken typ av operation som är bäst för dig. Det beror bland annat på din ålder och hur ditt hjärta och dina lungor fungerar. Läkaren ska också lyssna på dina önskemål.

När du har fått information om vilka alternativ och möjligheter till vård du har kan du ge ditt samtycke eller på något annat sätt uttrycka ett ja. Du kan [välja att inte ge ditt samtycke till den vård som du erbjuds](#) Du får också när som helst ta tillbaka ditt samtycke.

% ` ⇒ ← ` ← %

Operationen innebär att läkaren för in ett konstgjort kärl via ett snitt i lumsken. Med hjälp av en röntgenkamera för läkaren sedan det konstgjorda kärlet till bråcket. Väl på plats expanderar det konstgjorda kärlet och blir som en inre förstärkning av det gamla vidgade kärlet.

En endovaskulär operation kallas ofta för EVAR.

4 %` ← %

Det är en stor operation där den vidgade kroppspulsådern ersätts med en konstgjord åder, en så kallad graft. Den nya ådern sys ihop med stora kroppspulsådern ovanför och nedanför utvidgningen.

(← ` ← % %

Du blir trött efter operationen men du bör vara fysiskt aktiv så mycket som möjligt. Det är för att minska risken för att få blodpropp och lunginflammation.

Du får ett mindre sår när du opereras med EVAR, jämfört med operationer där läkaren behöver öppna upp magen. Stygnen i huden tas bort efter cirka två veckor.

De flesta personerna mår bra efter några veckor, men många upplever en viss trötthet tre till sex månader efter en öppen operation. Några kan känna sig [nedstämda](#) en tid efter ingreppet, trots att det gick bra.

Du kan oftast leva som du gjorde innan operationen. Risken för bristning eller stor blödning är liten.

8 ` ← % %

Vid en förebyggande operation är risken för komplikationer liten. Det är oftast komplikationer som kan inträffa efter alla större operationer. Riskerna ökar ju äldre du är. Risken för tidiga komplikationer är mindre om du opereras genom lumsken än med en öppen operation.

De komplikationer du kan få är till exempel

- [hjärtinfarkt](#)
- [lunginflammation](#)
- blodpropp i benen eller lungorna
- blödningar och infektioner i operationsområdet.

En komplikation du kan få efter en operation med EVAR är att den konstgjorda ådern kan börja läcka vid fästpunkterna efter ett tag. Det kan leda till att pulsåderbråcket brister efter operationen. För att i tid kunna upptäcka om det börjar läcka blir du undersökt med röntgen eller ultraljud ungefär en gång per år livet ut. Du kan vänta fem år med nästa undersökning om operationsresultatet är perfekt vid den första kontrollen.

n ` ← % ` (.. ← `

Det är större risk att få andra kärlsjukdomar som stroke och hjärtinfarkt om du är äldre och har bråck på stora kroppspulsådern i magen. Risken är också högre efter att du har blivit opererad för ett sådant bråck.

Du kan behöva medicin för att förebygga dessa sjukdomar. Ofta får du blodtryckssänkande medicin, men du kan även få kolesterolsänkande medicin eller medicin som förebygger blodpropp.

+ << => << ← ` ← %) %

Du kan leva som vanligt även om du har ett bråck på stora kroppspulsådern i magen. Det är inte farligt att till exempel lyfta tungt eller att ha sex. Tvärtom är det bra att vara fysiskt aktiv.

` ← ` ← %) %

Varför man får bråck på stora kroppspulsådern är inte helt klarlagt. Risken för bråck är högre om du har genetiska föräldrar eller syskon med sjukdomen. Du bör i så fall undersöka din kroppspulsåder redan vid 55–60 års ålder.

Fler män än kvinnor får pulsåderbråck i magen och oftast är det män över 60 år som får det.

Att ha kärlkramp i hjärtat eller benen ökar också risken.

8 " %%" " % ← ←

Du kan minska risken att ett bråck blir större genom [att sluta röka](#). Har du dessutom sjukdomen i släkten finns det ännu större anledning att inte röka.

Senast uppdaterad:

2020-02-17

Redaktör:

Ida Friedmann, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Martin Björck, läkare, professor i kärlkirurgi, Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset, Uppsala

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

§

® ← ← "

Det är aldrig för sent att sluta röka. Kroppen börjar återhämta sig nästan omedelbart när du gör ett rökstopp.

9 ← ← ` ←

Hälsosamma matvanor kan bidra till att minska risken för att du ska få hjärt-kärlsjukdomar, övervikt, typ 2-diabetes och cancer. Du behöver inte förändra dina matvanor helt och hållet i ett enda steg. Kom ihåg att varje liten förändring kan göra stor skillnad.

9 (<%) ←← ` ` ` ←

Hjärtat pumpar blod genom kroppens blodkärl. Blodet pumpas ut till kroppens olika organ och vävnader och sedan tillbaka till hjärtat igen. Det kallas blodomloppet.

←←→←` % ` ⇒

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

(

I

3

I

n ` %← ←

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).